

Huismus, gierzwaluw- en vleermuisonderzoek Ooglijdersgasthuis te Utrecht

Aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming

Colofon

Status: Definitief

Project: BE/2016/91

Datum: 12 april 2017

Samensteller(s): ing. C.J. Blom en ing. T.P.J. den Otter

Opdrachtgever:

BURO SRO B.V.
't Goylaan 11
3525 AA Utrecht

Contactpersoon: dhr. J. van de Zand

Disclaimer

Blom Ecologie is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie.

© Blom Ecologie / Buro SRO B.V.

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld

Inhoud

1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding en doel	5
1.2 Plangebied en ruimtelijk ingreep	6
1.3 Te verwachten soorten en functies	7
1.4 Wettelijk kader Flora- en faunawet m.b.t. huismus, gierzwaluw en vleermuizen Bladwijzer niet gedefinieerd.	Fout!
2 Methode	11
2.1 Methode	11
2.2 Inventarisatie	11
3 Resultaten	13
3.1 Waargenomen soorten	13
3.2 Aanwezige gebiedsfuncties	14
4 Conclusie	17
5 Literatuur	19

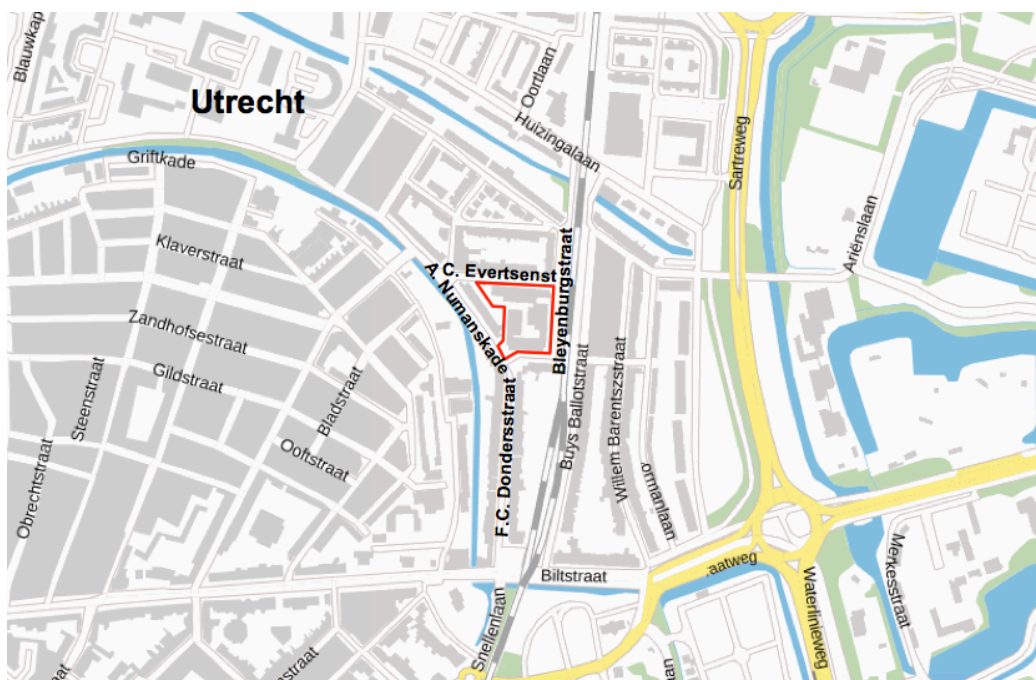

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Aan de F.C. Donderstraat 65 te Utrecht is het voormalige Ooglijdersgasthuis gelegen. Het gasthuis bestaat uit een historisch en een relatief jong pand met binnenterrein. Driestar BV is voornemens om in het oude monumentale deel appartementen te ontwikkelen. Het pand langs de Cornelis Everstestraat wordt gesloopt ten behoeve van nieuwe woningen met een ondergrondse parkeergarage.

Omdat tijdens de werkzaamheden mogelijk negatieve effecten voor beschermde soorten op kunnen treden is het plangebied (figuur 1), middels een oriënterend onderzoek, onderzocht op aanwezige beschermde natuurwaarden en vervolgens getoetst aan de effecten van de werkzaamheden (Brouwer, 2015).

Figuur 1 De rode omlijning weergeeft de ligging van de planlocatie aan de F.C. Donderstraat 65 te Utrecht (bron: ruimtelijkeplannen.nl).

Op basis van het oriënterend onderzoek kon de aanwezigheid jaarrond beschermde nest- en/of verblijflocaties van huismus, gierzwaluw en vleermuizen niet worden uitgesloten. Om de mogelijk negatieve effecten voor deze soorten in kaart te brengen is aanvullend onderzoek noodzakelijk. Buro SRO B.V. begeleidt de ruimtelijke procedure en heeft Blom Ecologie verzocht deze aanvullende onderzoeken uit te voeren. In voorliggende rapportage worden de bevindingen beschreven.

Onderzoeksdoel

In dit aanvullende onderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen centraal gesteld:

- Zijn de huismus, gierzwaluw en vleermuizen aanwezig in het plangebied?
- Op welke wijze maken de huismus, gierzwaluw en vleermuizen gebruik van het plangebied? Zijn in het plangebied vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig?
- Hebben de voorgenomen activiteiten een negatief effect op de voorkomende soorten en/of de functionaliteit van de leefomgeving van huismus, gierzwaluw en vleermuizen?

1.2 Plangebied en ruimtelijk ingreep

Plangebied

De planlocatie is gelegen aan de F.C. Donderstraat 65 en betreft het voormalige Ooglijdersgasthuis. De locatie ligt langs de Bleyenburgstraat (oosten), Cornelis Evertsenstraat (noorden), achterzijde van woningen aan de Alexander Numanskade (westen en de F.C. Dondersstraat (zuiden)). Het complex bestaat uit een historisch pand (rijksmonument, ca. 1900) met jongere aanbouw en een vrijstaand jonger complex. In de rapportage betreffende het oriënterend onderzoek zijn een uitgebreider omschrijving en foto's opgenomen (Brouwer, 2015).

Ruimtelijke ingreep

De ruimtelijke activiteiten zullen op hoofdlijnen bestaan uit de volgende werkzaamheden:

- inpandige werkzaamheden t.b.v. appartementen in het historische pand en aanbouw (langs F.C. Dondersstraat en Bleyenburgstraat);
- sloop pand aan noordzijde plangebied (langs Cornelis Evertsenstraat);
- nieuwbouw woningen met parkeergarage aan noordzijde plangebied (langs Cornelis Evertsenstraat);
- verbouw/sloop pand aan binnenzijde terrein ten behoeve van woningen;
- revitalisatie (binnen)terrein, allerhande hoveniers en straatwerkzaamheden.

Effecten

Naar aanleiding van de beoogde ruimtelijke ingrepen kunnen de volgende effecten voor huismus, gierzwaluw en vleermuizen optreden:

- beschadigen, doden en verwonden van eieren, nestgebonden, juveniele of individuen van huismus, gierzwaluw en/of vleermuizen;
- wegnemen/vernietigen van voortplantings- of vaste- rust en verblijfplaatsen van huismus, gierzwaluw en vleermuizen.

1.3 Te verwachten soorten en functies

Uit oriënterend onderzoek bleek dat het plangebied mogelijk een functie heeft voor huismus, gierzwaluw en vleermuizen. Tijdens het oriënterend onderzoek bleek dat de bomen op de planlocatie geen relevante functie hebben voor vleermuizen. De bomen langs de Bleyenburgstraat en de Alexander Numanskade alsmede de luwte van de bebouwing en achtertuinen van de woningen langs de Alexander Numanskade zijn geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Op de zolder van het historische pand zijn geen concrete sporen van vleermuizen aangetroffen die duiden op gebruik van de gebouwbewonende vleermuissoorten. In de gevels van de panden zijn echter diverse geschikte openingen aanwezig die vleermuizen toegang kunnen verschaffen tot ruimtes in gevels, spouwmuren, achter daklijsten en in de daklaag (figuur 2).

Figuur 2 In de gevels zijn diverse openingen aangetroffen die potentieel geschikt zijn als toegang tot verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen (bron figuur: Brouwer, 2015).

Tijdens het veldbezoek bleek tevens dat de planlocatie voor algemeen beschermde broedvogels, huismus en gierzwaluw mogelijk een functie heeft. Huismus en gierzwaluw komen voor in de bebouwde kom van Utrecht en nestelen in bebouwing. Met name het historische hoofdgebouw is door de aanwezigheid van een schuin pannendak en grotere openingen in de daklaag en -rand potentieel geschikt voor gierzwaluw en huismus.

Op basis van waarnemingen, habitatkenmerken, het geprefereerde habitat van de soorten en *expert judgement* is door Brouwer (2015) beoordeeld dat de te amoveren, te realiseren en inpandig aan te passen bebouwing mogelijk een functie heeft als vaste rust- en verblijfplaats voor huismus, gierzwaluw en vleermuizen.

1.4 Wettelijk kader Wet natuurbescherming

Per 1 januari 2017 is de voormalige Flora- en faunawet samen met de Boswet en Natuurbeschermingswet vervangen door de Wet natuurbescherming (Wnb). Onder de Wet natuurbescherming vervallen de huidige tabellen 1, 2 en 3 waarin de beschermde soorten zijn opgenomen. Tevens zijn er circa 200 soorten niet langer beschermd en worden enkele bedreigde soorten toegevoegd.

De soortenbescherming binnen de Wet natuurbescherming is opgedeeld in de volgende beschermingsregimes: Vogelrichtlijnsoorten, Habitat-richtlijnsoorten en andere soorten. Voor alle beschermde soorten geldt een ontheffingsplicht. Het bevoegd gezag (de provincie) kan voor de soorten die zijn opgenomen in het 'beschermingsregime andere soorten' vrijstellingsbesluit nemen en hierin onderscheid maken tussen meer en minder strikt beschermde soorten. In de (concept)verordening van de provincie Utrecht is voor de volgende soorten vrijstelling opgenomen in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen:

Tabel 2. Soorten waarvoor vrijstelling geldt in het kader van bestendig beheer en onderhoud.

<i>Aardmuis</i>	<i>Gewone bosspitsmuis</i>	<i>Ondergrondse woelmuis</i>
<i>Bastaardkikker</i>	<i>Gewone pad</i>	<i>Ree</i>
<i>Bosmuis</i>	<i>Haas</i>	<i>Rosse woelmuis</i>
<i>Bruine kikker</i>	<i>Hermelijn</i>	<i>Tweekleurige bosspitsmuis</i>
<i>Bunzing</i>	<i>Huisspitsmuis</i>	<i>Veldmuis</i>
<i>Dwergmuis</i>	<i>Kleine watersalamander</i>	<i>Vos</i>
<i>Dwergspitsmuis</i>	<i>Konijn</i>	<i>Wezel</i>
<i>Egel</i>	<i>Meerkikker</i>	<i>Woelrat</i>

Soortenbescherming

De Wet natuurbescherming beschermt soorten en hun leefomgeving, individuele planten en dieren zijn ondergeschikt aan het soortbelang. Het gunstig voortbestaan van de soort mag niet in gevaar komen.

Nee, tenzij

Het basisprincipe in de Wet natuurbescherming is het verbod op beschadiging van beschermde planten en dieren en hun leefomgeving. Ruimtelijke ingrepen mogen niet plaatsvinden tenzij beschermde flora en fauna niet beschadigd en verstoord worden. Bij sommige ruimtelijke ingrepen is schade echter onvermijdelijk. Een wettelijk verplichte natuurtoets geeft vervolgens uitsluiting voor een vrijstelling, een ontheffingsaanvraag of een afkeuring.

Belangrijke verbodsbepalingen ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen zijn de §3.1 artikel 3.1 – 3.4 (Vogelrichtlijn), §3.2 artikel 3.5 – 3.9 (Habitatrichtlijn) en §3.3 artikel 3.10 – 3.11 (Andere Soorten). De belangrijkste artikelen zijn hieronder weergegeven.

Artikel 3.1. Vogelrichtlijn

- 1: Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
- 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- 3: Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
- 4: Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
- 5: Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.5. Habitatrichtlijn

1: Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.

2: Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.

3: Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.

4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

5: Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.10. Overige Soorten

1: Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:

- a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
- b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
- c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

2: Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:

- a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
- c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
- h. in het algemeen belang.

3: De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Zorgplicht

Naast de door de Wet natuurbescherming beschermde diersoorten geldt voor alle in het wild levende dieren de algemene zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht nemen moet nemen voor alle in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving.

3.1: Vogelrichtlijnsoorten

Dit zijn alle van nature in Nederland in het wild levende vogels (zoals bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn). Alle vogels in Nederland zijn beschermd tijdens het broedseizoen (15 maart t/m 15 juli). Voor enkele soorten is de nestlocatie aangemerkt als vaste rust en verblijfplaats en derhalve het gehele jaar beschermd (categorie 1 t/m 4). Tenslotte geldt voor een aantal vogels dat het nest (vaste rust- en verblijfplaats) alleen beschermd is als ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (categorie 5).

Indien een beoogde ingreep leidt tot de vernietiging/afname van een vaste rust- en verblijfplaats of de hierbij behorende functionele leefomgeving van vogels die opgenomen zijn in categorie 1 t/m 4 dient een ontheffing aangevraagd te worden. Tevens dienen effecten te worden gemitigeerd en gecompenseerd in de vorm van nieuwe nestgelegenheden.

3.5: Habitatrichtlijnsoorten

Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn. In de Bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd. Afhankelijk van de werkzaamheden geldt een vrijstelling; met een door de minister goedgekeurde gedragscode of een ontheffingsaanvraag. Voor ruimtelijke ontwikkeling en –inrichting geldt altijd een ontheffingsaanvraag. Ontheffing voor het overtreden van de verbodsbepalingen wordt alleen in specifieke situaties verleend.

Algemeen geldt dat ontheffing voor ruimtelijke ontwikkelingen wordt verleend wanneer er ‘dwingende reden van groot openbaar belang’ zijn en wanneer volksgezondheid en veiligheid in het geding zijn en er sprake is van (voorkoming van) ernstige schade.

3.10: Overige Soorten

Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage A van de Wet natuurbescherming. Het gaat hier om de bescherming van zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland. Voor de algemene soorten benoemd in tabel 3 geldt een vrijstelling bij bestendig beheer, -onderhoud en –gebruik en ruimtelijke ontwikkelingen. Voor deze activiteiten geldt een algemene vrijstelling van de verbodsbepalingen in paragrafen 3.1, 3.5 en 3.10, artikelen 3.1 – 3.11. Voor de overige soorten geldt een vrijstelling bij bestendig beheer, -onderhoud en –gebruik en ruimtelijke ontwikkelingen mits gehandeld wordt volgens een, door de minister, goedgekeurde gedragscode. Voor andere activiteiten dient een ontheffingsaanvraag ingediend te worden.

2 Methode

2.1 Methode

Huismusonderzoek

Het onderzoek naar huismus is uitgevoerd conform de Soortenstandaard Huismus. De Soortenstandaard is ontwikkeld door het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (thans Economische Zaken). De Soortenstandaard is een soortspecifiek kennisdocument wat opgesteld is door diverse ecologische en juridische deskundigen. Onderzoeken die volgens de Soortenstandaard uitgevoerd worden, kunnen in principe volstaan bij ontheffingsaanvragen en juridische procedures. Voorliggend onderzoek is uitgevoerd volgens de bepalingen zoals opgenomen in de Soortstandaard Huismus. In navolging van de Soortenstandaard Huismus voldoet ten behoeve van het huismusonderzoek 2 bezoeken in de periode 1 april t/m 15 mei.

Gierzwaluwonderzoek

Het onderzoek naar gierzwaluw is uitgevoerd conform de Soortenstandaard Gierzwaluw. De Soortenstandaard is ontwikkeld door het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (thans Economische Zaken). De Soortenstandaard is een soortspecifiek kennisdocument wat opgesteld is door diverse ecologische en juridische deskundigen. Onderzoeken die volgens de Soortenstandaard uitgevoerd worden, kunnen in principe volstaan bij ontheffingsaanvragen en juridische procedures. Voorliggend onderzoek is uitgevoerd volgens de bepalingen zoals opgenomen in de Soortstandaard Gierzwaluw. In navolging van de Soortenstandaard Gierzwaluw dient ten behoeve van het gierzwaluwonderzoek 3 bezoeken in de periode 1 juni t/m 15 juli.

Vleermuisonderzoek

Het onderzoek naar vleermuizen is uitgevoerd conform het vleermuisprotocol. Het vleermuisprotocol is ontwikkeld door Het Netwerk Groene Bureaus, Gegevensautoriteit Natuur en de Zoogdiervereniging. Het protocol vormt een kwaliteitsstandaard wat jaarlijks geëvalueerd wordt. Onderzoeken die volgens het protocol uitgevoerd worden, kunnen in principe volstaan bij ontheffingsaanvragen en juridische procedures. Voorliggend onderzoek is uitgevoerd naar de standaarden van het protocol. In navolging van het protocol dienen voor dit onderzoek 4-5 bezoeken te worden afgelegd in de periode (1 april) 15 mei t/m 1 oktober (15 oktober) Weersomstandigheden; minimale temperatuur 5 °C, maximale windkracht 3 Bft en als neerslag maximaal motregen.

2.2 Inventarisatie

Veldbezoek

De planlocatie is 8x bezocht (tabel 1) door 2 medewerkers van Blom Ecologie. Tijdens deze bezoeken zijn de planlocatie en de directe omgeving onderzocht op de aanwezigheid van huismus, gierzwaluw en vleermuizen. Tijdens het onderzoek is gelet op nestindicerend gedrag van huismus, gierzwaluwen en foeragerende/communicerende vleermuizen.

Tabel 1 Veldbezoeken op de planlocatie. De weersomstandigheden voldeden aan de minimumcriteria zoals opgenomen in de Soortenstandaard Huismus, Soortenstandaard Gierzwaluw en het vleermuisprotocol.

	datum	weersomstandigheden
oriënterend locatiebezoek	7 april 2016	n.b.
huismus 1	19 april 2016	droog (4/8), 9 °C, wind 1-2 Bft
huismus 2	10 mei 2016	droog (8/8), 10 °C, wind 0-1 Bft
gierzwaluw 1 + vleermuizen 1	8 juni 2016	droog (4/8), 16 °C, wind 2-3Bft
gierzwaluw 2	30 juni 2016	droog (7/8), 18 °C, wind 1-2 Bft
gierzwaluw 3 + vleermuizen 2	14 juli 2016	droog (0/8), 14 °C, wind 2-3 Bft
vleermuizen 3	17 augustus 2016	droog (0/8), 18 °C, wind 1-2 Bft
vleermuizen 4	28 september 2016	droog (4/8), 21 °C, wind 2-3 Bft

Het onderzoek is uitgevoerd met behulp van een verrekijker en batdetector, type Petterson 240x. Dit type batdetector is *hetrodyne* en heeft een *time expansion* functie. De *time expansion* functie maakt het mogelijk de geluidopnames te vertragen waardoor nauwkeurige analyse van de sonargeluiden uitgevoerd kunnen worden. Geluidswaarnemingen zijn eventueel opgenomen met een opnameapparaat van het merk Roland, type R-05. Indien inventarisatie in het veld niet mogelijk was zijn geluiden geanalyseerd met behulp van de software BATSOUND.

3 Resultaten

3.1 Waargenomen soorten

Huismus

Tijdens de veldbezoeken op 7 en 19 april 2016 zijn geen huismussen waargenomen binnen de begrenzing van de planlocatie. Zowel op de planlocatie als in de directe omgeving hiervan zijn geen nesten van huismus aangetroffen (in- en uitvliegende ouderdieren) of huismussen die nestincerend gedrag vertoonden.

Gierzwaluw

Tijdens de veldbezoeken op 8 juni, 30 juni en 14 juli 2016 zijn geen gierzwaluwen waargenomen binnen de grenzen van de planlocatie. Ten noordoosten van de planlocatie zijn tijdens de veldbezoeken 6-12 foeragerende gierzwaluwen waargenomen. Op de planlocatie zijn geen nesten van gierzwaluw aangetroffen (in- en uitvliegende ouderdieren) of gierzwaluwen die nestincerend gedrag vertoonden. Ter hoogte van de M.H. Trompstraat 6, 8 en 12 zijn 3 nesten van gierzwaluw aangetroffen.

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is een typische gebouwbewonende soort. De soort gebruikt ruimten onder daken, in spouwruimtes en achter gevelbekleding als kraam-, zomer, paar-, en overwinteringslocatie. Tijdens alle veldbezoeken ten behoeve van vleermuizen zijn waarnemingen gedaan van foeragerende en passerende gewone dwergvleermuizen (*Pipistrellus pipistrellus*). Aan de binnenzijde van het terrein betrof het telkens twee dieren die kort na zonsondergang van een van de huizen aan de Alexander Numanskade naar het plangebied vlogen en hier 15-30 minuten foerageerden. Langs de buitenzijde werden ter hoogte van de Alexander Numanskade de eerste gewone dwergvleermuizen circa 15 minuten na zonsondergang geconstateerd. De dieren verplaatsen zich al foeragerend richting de F.C. Dondersstraat. De vleermuizen bleven veelal gedurende een korte periode foerageren rondom de solitaire boom aan de voorzijde van het Ooglijdersgasthuis, het betrof 1-6 dieren. Ter hoogte van de Bleyenburgerstraat werden pas later op de avond (> 30 min. na zonsondergang) foeragerende gewone dwergvleermuizen geconstateerd. Langs de Cornelis Evertsenstraat zijn nauwelijks vleermuizen actief gebleken. Gedurende het verloop van de veldbezoeken zowel in de avond als ochtend zijn op diverse plaatsen enkele en korte waarnemingen gedaan van gewone dwergvleermuizen. Deze vleermuizen waren telkens slechts een korte periode van hoogstens 5-10min. aanwezig. Tijdens de veldbezoeken in de paarperiode in het plangebied en de directe omgeving hiervan, behoudens enkele incidentele en korte waarnemingen, geen roepende mannetjes waargenomen. In- en/of uitvliegende gewone dwergvleermuizen zijn niet waargenomen.

Laatvlieger

De laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) is een typische gebouwbewonende vleermuis. De soort gebruikt ruimten onder daken, in spouwruimtes en achter gevelbekleding als kraam-, zomer-, paar- en overwinteringslocatie. De soort gebruikt als foerageergebied met name open plekken in een structuurrijke omgeving. Tijdens het veldbezoek op 30 juni 2016 is ruim 1 uur na zonsondergang een passerende laatvlieger geconstateerd. Het betrof een enkel individu wat al dan niet foeragerend boven de achtertuinten van de woningen aan de Alexander Numanskade de planlocatie passeerde en hoogstens slechts tijdelijk aandeed. In- en/of uitvliegende, roepende of baltende dieren zijn niet waargenomen.

Overige soorten

Tijdens de veldbezoeken zijn met name overvliegende, rustende, foeragerende of broedende (op basis van nestindicerend gedrag) waargenomen binnen de grenzen van het plangebied en de directe omgeving. De waargenomen soorten betreffen onder andere: houtduif, mantelmeeuw, merel, kauw, buizerd, vink, zanglijster, vlakparkiet, pimpelmees, winterkoning, Turkse tortel, Vlaamse gaai, wilde eend, spreeuw, nijlgans, roodborst, meerkoet en zwarte kraai. De spreeuw en kauw broeden ook in gebouwen. Volledigheidshalve is tijdens het onderzoek ook gelet op nestindicerend gedrag van overige gebouwbewonende soorten gelet. Nesten van overige soorten zijn in het plangebied niet aangetroffen. In een nestkast aan een van de platanen langs de Alexander Numanskade (t.h.v. nr. 15-17) is een pimpelmeesnest waargenomen, in de plataan ter hoogte van de Bleyenburgerstraat en F.C. Dondersstraat is een nest van houtduif geconstateerd

3.2 Aanwezige gebiedsfuncties

Tijdens de inventarisatie zijn gierzwaluw en gewone dwergvleermuis waargenomen, er zijn geen huismussen waargenomen (figuur 3). Per functie wordt beschreven wat de betekenis is voor de waargenomen soorten.

Verblijfplaatsen en leefgebied van huismus

Binnen de grenzen van het plangebied zijn geen nestlocaties van de huismus aangetroffen. De huismus leeft in een kleinschalig habitat met groene struiken, plekken voor stofbaden, voedselaanbod, oppervlaktewater en voldoende nestgelegenheid. Op de planlocatie zijn deze aspecten niet of nauwelijks aanwezig. De beoogde ontwikkeling leidt niet tot de aantasting van nestlocaties of de functionele leefomgeving van de huismus.

Verblijfplaatsen en leefgebied van gierzwaluw

Binnen de grenzen van het plangebied zijn geen nestlocaties van de gierzwaluw aangetroffen. De gierzwaluw foerageert in de lucht. De foerageerhoogte en afstand tot de nestlocatie is afhankelijk van het insectenaanbod. Gebieden met een hoog insectenaanbod hebben een positief effect op gierzwaluwen. De planlocatie is slechts zeer beperkt voor insecten en derhalve ook als foerageergebied voor de gierzwaluw. De ontwikkeling leidt niet tot de aantasting van nestlocaties of de functionele leefomgeving van de gierzwaluw.

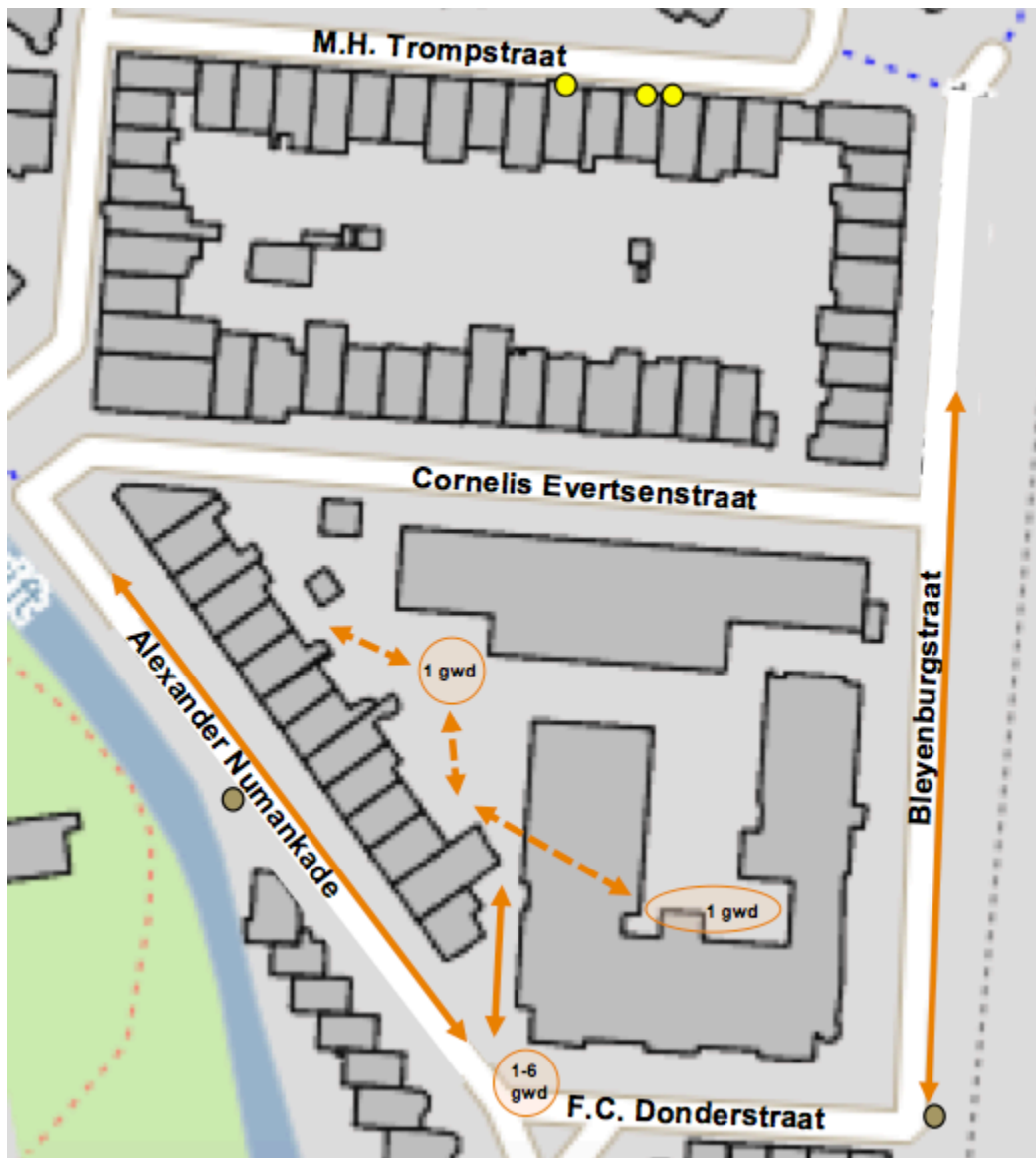

Verblijfplaatsen en leefgebied vleermuizen

In dit onderzoek zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen in de bebouwing op de planlocatie. De eerste (of laatste) waarnemingen van vleermuizen tijdens de veldbezoeken vonden telkens relatief kort na het uitvliegmoment of voor het invliegmoment plaats. Naar verwachting bevinden de verblijfplaatsen van deze dieren op enige afstand van de planlocatie. Gelet op de vliegrichting bevinden de verblijfplaatsen in de woningen langs de Alexander Numanskade. Een klein deel van de planlocatie maakt waarschijnlijk onderdeel uit van het territorium van twee gewone dwergvleermuizen. De werkzaamheden leiden niet tot fysieke aantasting van het functionele habitat van de soort. Aangezien er sprake is van een lage dichtheid vleermuizen en voldoende potentieel geschikt leefgebied en vliegruimte leiden de werkzaamheden en de eventuele aanwezigheid van een steiger niet tot het ongeschikt raken van het territorium of leefgebied.

Tijdens het onderzoek is duidelijk geworden dat het plangebied hoofdzakelijk door gewone dwergvleermuis gebruikt wordt als foerageergebied. Tijdens alle bezoeken maakten de vleermuizen veelal een korte periode gebruik van de luwte tussen de bebouwing, solitaire bomen en de tuinen van de woningen aan de Alexander Numanskade. De bomen langs de Alexander Numanskade en in mindere mate de Bleyenburgstraat zijn waarschijnlijk een belangrijk (verbindings)onderdeel van het foerageernetwerk van vleermuizen. Op de planlocatie is het aanbod van prooidieren echter relatief laag. De locatie is derhalve (zeer) matig geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Het relatief lage aantal en korte waarnemingen bevestigt dit beeld.

De beoogde sloop-, renovatie-, en verbouwwerkzaamheden alsmede het beoogde gebruik leiden niet tot de aantasting van verblijfplaatsen en de functionele leefomgeving van de gewone dwergvleermuis en/of andere vleermuizen.

Figuur 3 De oranje cirkels en lijnen markeren de meest gebruikte foerageerlocaties- en routes van gewone dwergoleermuizen. De gele punten markeren de nestlocaties van gierzwaluw, de bruine punten de nestlocatie van houtduif en pimpelmees (bron kaart: planvieuwer.nl).

4 Conclusie

Conclusie

Huismus

In de periode medio april tot en met medio juli 2016 is onderzoek naar de aanwezigheid van huismus in de gebouwen en op het terrein aan de F.C. Donderstraat 65 te Utrecht. Het onderzoek is uitgevoerd conform de bepalingen in de Soortenstandaard Huismus (RVO, 2014). Tijdens het onderzoek is vastgesteld dat de te slopen en verbouwen panden op de locatie geen functie heeft voor huismus. Tevens maakt de planlocatie geen essentieel onderdeel uit van het functioneel habitat. De beoogde sloop en (her)ontwikkeling heeft geen negatief effect op de huismus en leiden derhalve niet tot overtreding van de Wet natuurbescherming.

Gierzwaluw

In de periode medio juni tot en met medio juli 2016 is onderzoek naar de aanwezigheid van gierzwaluwen in de gebouwen en boven het terrein aan de F.C. Donderstraat 65 te Utrecht. Het onderzoek is uitgevoerd conform de bepalingen in de Soortenstandaard Gierzwaluw (RVO, 2014). Tijdens het onderzoek is vastgesteld dat de te slopen en verbouwen panden op de locatie geen functie hebben voor gierzwaluw. Tevens maakt de planlocatie geen essentieel onderdeel uit van het functioneel habitat. De beoogde sloop en (her)ontwikkeling heeft geen negatief effect op de gierzwaluw en leiden derhalve niet tot overtreding van de Wet natuurbescherming.

Vleermuizen

In de periode medio juni tot en met september 2016 is onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuizen in de gebouwen en boven het terrein aan de F.C. Donderstraat 65 te Utrecht. Het onderzoek is uitgevoerd conform de bepalingen in het vleermuisprotocol (NGB, 2013). Tijdens het onderzoek is vastgesteld dat de te slopen en verbouwen panden op de locatie geen functie hebben voor vleermuizen. Tevens maakt de planlocatie geen essentieel onderdeel uit van het functioneel habitat van vleermuizen. De beoogde sloop en (her)ontwikkeling hebben geen negatief effect voor vleermuizen en leiden derhalve niet tot overtreding de Wet natuurbescherming.

5 Literatuur

Brouwer, T., 2015. Quick scan flora en fauna Ooglijdersgasthuis te Utrecht. Laneco, Ede

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard Huismus *Passer domesticus*. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard Gierzwaluw *Apus apus*. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.

Websites

www.planvieuwer.nl

www.ruimtelijkeplannen.nl

www.vleermuisprotocol.nl

